1995'te Barings'in çöküşü

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

Barings Futures Singapore ve Nick Leeson

Barings, 230 yılı aşkın bir süredir Londra'da yatırım bankacılığı (merchant banking) alanında faaliyet gösteriyordu. 1980'lerin sonunda yeni iş alanlarına, özellikle de Baring Securities Limited aracılığıyla menkul kıymet alım satımına girdi. Grup, bu faaliyetleri kültürü geleneksel bankacılıkla şekillenmiş bir yapıya entegre etmekte zorlandı.[1] Bankanın 1890'daki önceki krizi, kurtarılabileceğini göstermişti. O dönemde Barings yaklaşık 140 milyon sterlinlik yatırımı Arjantin'e yönlendirmiş, Bank of England da 17,1 milyon sterlinlik bir garanti fonu oluşturmuştu. City, bankayı batmasına izin verilemeyecek kadar önemli gördüğünde kurtarma mümkün olmuştu.[2] 1995'te böyle bir kurtarma mümkün olmayacaktı.

Barings, Nisan 1992'de Singapur'da bir vadeli işlem ve opsiyon ofisi açtı. Barings'in takas ve mutabakat biriminden gelen genç bir çalışan olan Nick Leeson genel müdür olarak atandı. Leeson'a hem işlemlerin gerçekleştirildiği ön ofisin hem de bu işlemlerin kaydedilip takasının yapıldığı arka ofisin sorumluluğu birlikte verildi. Yalnızca SIMEX ile Osaka borsası arasındaki bir "switching" (arbitraj) faaliyeti çerçevesinde işlem yapmaya yetkiliydi. Barings yönetimi, açık pozisyon içermediği için bu faaliyeti düşük riskli görüyordu.[3]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

88888 numaralı hesap ve gizlenen zararlar

Gerçekte Leeson iki buçuk yıl boyunca SIMEX'te ve Osaka'da Nikkei vadeli işlemlerinde ve Japon devlet tahvili vadeli işlemlerinde yetkisiz pozisyon aldı. Ayrıca yetkisi olmadan Nikkei endeksi üzerine opsiyon yazdı ve böylece grubu potansiyel olarak sınırsız zararlara maruz bıraktı. Ortaya çıkan zararları şubenin bir hata hesabında gizledi. Bu hesap daha sonra numarasıyla, 88888 olarak tanınacaktı. Arka ofisi de kontrol ettiği için kayıtları, hesabın Londra'ya gönderilen raporlarda görünmeyeceği şekilde manipüle edebiliyordu.[4]

Çöküşün ardından açıklanan rakamlar zararların nasıl biriktiğini gösteriyor. Hazine Bakanı'nın (Chancellor of the Exchequer) Parlamento'ya sunduğu açıklamaya göre zararlar 1993 sonunda 20 milyon sterlini, 1994 sonunda ise 200 milyon sterlini aşmıştı. Buna rağmen Barings'in 1994 yılı taslak hesapları, aynı tutarın grup prim havuzuna aktarılmasından sonra 102 milyon sterlinlik vergi öncesi kâr gösteriyordu. Kayıtlı grup sermayesi ise 350 milyon sterlin civarındaydı. Barings yönetimi bir noktada, dünya çapındaki türev işlemleri faaliyetinin gelirlerinin yüzde 60'ından fazlasının Leeson'ın sözde düşük riskli arbitrajından geldiğine inanıyordu.[5] Görünürdeki kârlar aslında gizlenen zararların ürünüydü. Londra'da hiç kimse risksiz bir faaliyetin nasıl bu kadar çok kazandırabildiğini sormadı.

Kobe ve son haftalar

1995 başında Leeson, Nikkei vadeli işlemlerinde uzun pozisyonlar, Japon devlet tahvili vadeli işlemlerinde kısa pozisyonlar ve Nikkei opsiyonlarında kısa volatilite pozisyonu taşıyordu. Bu strateji Nikkei'nin yükselmesini, Japon tahvil fiyatlarının düşmesini ve endeksin volatilitesinin düşük kalmasını gerektiriyordu. 17 Ocak 1995'te Japonya'nın Kobe bölgesini 6,9 büyüklüğünde bir deprem vurdu. Ocak ortasından itibaren Nikkei, zaman zaman sert biçimde düştü. Japon faiz oranlarındaki gevşeme ise kısa tahvil pozisyonlarında zarara yol açtı. Leeson şubat başında yıl içindeki zararlarını kısa süreliğine telafi etti. Ayın son iki haftasında ise tüm piyasaları aleyhine döndü.[6]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Zararların, fiyatlar hareket ettikçe Barings'ten her gün nakit talep eden borsalara yapılan teminat ödemeleriyle finanse edilmesi gerekiyordu. Para ağırlıklı olarak Londra'dan geldi ve taleplerin geçerliliği bağımsız olarak denetlenmeden Singapur'a aktarıldı. Singapur'daki mahkemenin atadığı Price Waterhouse, Barings'in 1995'in ilk iki ayında Singapur'daki vadeli işlemler iştirakine yaklaşık 900 milyon ABD doları gönderdiğini raporladı. Çöküşten hemen önce Singapur iştirakine sağlanan fonlama, Barings grubunun sermayesinin iki katına ulaşmıştı.[7] Borsanın teminat sistemi böylece tam olarak tasarlandığı işi yaptı. Barings'i zararlarını gün be gün nakit olarak ödemeye zorladı, ta ki banka artık ödeyemez hâle gelene kadar.

Kaçış, iflas ve yargılama

Leeson 23 Şubat 1995'te Singapur'dan ayrıldı. Bunu izleyen hafta sonu Bank of England bir kurtarma operasyonu düzenlemeye çalıştı, ancak başarılı olamadı. Barings 26 Şubat'ta aciz ilan edildi. 27 Şubat itibarıyla birikmiş zararlar 827 milyon sterline ulaşmıştı. Tüm pozisyonların kapatılma maliyetiyle birlikte Singapur iştirakinin yetkisiz işlemlerinden doğan zararlar 927 milyon sterlini buldu. Mart başında Hollandalı finans grubu ING, Barings'i 1 sterlinlik sembolik bir bedelle satın aldı ve yükümlülüklerini üstlendi.[8]

Leeson 2 Mart 1995'te Frankfurt'ta tutuklandı ve kasım ayında Singapur'a iade edildi. Kaynaklar iade tarihini 20 veya 23 Kasım 1995 olarak veriyor. Leeson iki suçlamayı kabul etti: bankanın denetçilerini aldatmak ve SIMEX'i dolandırmak. Bölge Hâkimi (District Judge) Richard Magnus onu altı buçuk yıl hapis cezasına çarptırdı. Savcılık dolandırıcılık ve sahtecilikle ilgili dokuz suçlamayı daha takip etmedi. Leeson bu suçlamaları kabul etti, mahkeme de cezayı belirlerken bunları dikkate aldı. Leeson, iyi hâl indirimiyle cezasının yaklaşık üçte ikisini çektikten sonra Temmuz 1999'da Changi Cezaevi'nden tahliye edildi.[9]

Yargılama yeri olarak Singapur'un seçilmesi önemliydi. Suçlar bir Singapur borsasında ve bir Singapur piyasasına karşı işlendiği için Singapur makamları, Almanya'da tutuklanan bir İngiliz vatandaşının iadesini talep etti ve onu Singapur hukukuna göre yargıladı. Bu kovuşturma yabancı piyasa katılımcılarına, şehrin kendi

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

piyasalarındaki davranışlara, failin ya da işvereninin uyruğundan bağımsız olarak ceza hukukunu uygulayacağını gösterdi. H. Kısım, V. Bölüm bu ilkeye modern yaptırım uygulamaları bağlamında geri dönüyor.

Notlar

1. Reserve Bank of Australia, "Implications of the Barings Collapse for Bank Supervisors", *RBA Bulletin*, Kasım 1995, s. 1: Barings'in "a presence in merchant banking of over 230 years" vardı; 1980'lerin sonundan itibaren en zorlu görev "the incorporation of the securities business into a structure which, until then, had been dominated by banking activities and culture" idi. ↩

2. Bank of England, *Bank Underground*, "Rescuing a SIFI, Halting a Panic: the Barings Crisis of 1890", 10 Şubat 2016: Barings 1885 ile 1890 arasında yaklaşık 140 milyon sterlini Arjantin'e yönlendirmişti; 17,1 milyon sterlinlik garanti fonu 15 Kasım 1890'da duyuruldu. ↩

3. Wikipedia, "Nick Leeson" (erişim tarihi: Kasım 2026): Barings Nisan 1992'de Singapur'da bir vadeli işlem ve opsiyon ofisi açtı; genel müdür olarak atanan Leeson "sent to head both front office and back office operations"; Reserve Bank of Australia, "Implications of the Barings Collapse for Bank Supervisors", *RBA Bulletin*, Kasım 1995, s. 2: Leeson "was authorised to engage in active trading out of Singapore, but only as part of a 'switching' (or arbitrage) operation between the Singaporean and Osaka futures exchanges"; bu faaliyet doğrudan açık pozisyon içermediği için düşük riskli görülüyordu. ↩

4. Reserve Bank of Australia, "Implications of the Barings Collapse for Bank Supervisors", *RBA Bulletin*, Kasım 1995, s. 2: Leeson "had engaged, for a period of 2½ years, in unauthorised position-taking in Nikkei futures and Japanese Government Bond (JGB) futures on SIMEX and Osaka futures exchanges" ve yetkisi olmadan Nikkei endeksi üzerine borsada işlem gören opsiyonlar yazmıştı; Wikipedia, "Barings Bank" (erişim tarihi: Kasım 2026): Leeson, Londra'nın standart günlük raporları almasını engellemek için şubenin daha

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

sonra 88888 numaralı hesap, "five-eights account" olarak bilinecek hata hesabında değişiklik yaptı. ↩

5. *Hansard*, House of Lords, 18 Temmuz 1995, "Barings", cilt 566, sütun 142–156 (Hazine Bakanı'nın açıklamasının tekrarı): birikmiş zararlar 1993 sonunda "over £20 million", 1994 sonunda "over £200 million"; Reserve Bank of Australia, "Implications of the Barings Collapse for Bank Supervisors", *RBA Bulletin*, Kasım 1995, s. 2–3: 1994'te kayda alınmamış zararlar 185 milyon sterlin; 1994 taslak hesapları 102 milyon sterlinlik vergi öncesi kâr gösteriyordu, "after allowing for transfers to a Group bonus pool of the same amount"; kayıtlı grup sermayesi "in the order of £350 million"; "over 60 per cent of the revenues of its worldwide derivatives operations was generated out of Leeson's arbitrage operations". ↩

6. Reserve Bank of Australia, "Implications of the Barings Collapse for Bank Supervisors", *RBA Bulletin*, Kasım 1995, s. 2: 1995 başında Leeson Nikkei vadeli işlemlerinde uzun pozisyonlar, JGB vadeli işlemlerinde kısa pozisyonlar ve Nikkei'nin borsada işlem gören opsiyonlarında "short volatility" pozisyonu alıyordu; bu, Nikkei'nin yükselmesini, Japon tahvil fiyatlarının düşmesini ve volatilitenin düşük kalmasını gerektiriyordu; "from around mid January, the Nikkei fell, at times sharply"; şubat başında bir noktada Leeson yıl içindeki zararlarını telafi etmişti; şubatın son iki haftasında tüm piyasalar aleyhine döndü; Wikipedia, "Great Hanshin earthquake" (erişim tarihi: Kasım 2026): deprem 17 Ocak 1995'te Japonya saatiyle 05.46.53'te meydana geldi ve "measured 6.9 on the moment magnitude scale". ↩

7. *Hansard*, House of Lords, 18 Temmuz 1995, "Barings": "The money required to fund the losses came primarily from London" ve "advanced to Singapore with no independent check on the validity of the requests"; *The Christian Science Monitor*, "Singapore Sent Warnings In Barings Bank Debacle", 8 Mart 1995: Price Waterhouse, Barings'in 1995'in ilk iki ayında Singapur'daki vadeli işlemler iştirakine yaklaşık 900 milyon dolar gönderdiğini raporladı; Reserve Bank of Australia, *RBA Bulletin*, Kasım 1995, s. 3: "Immediately prior to the collapse, funding to BFS represented twice Barings Group capital." ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

8. Wikipedia, “Barings Bank” (erişim tarihi: Kasım 2026): Leeson 23 Şubat 1995’te Singapur’dan ayrıldı; Bank of England’ın hafta sonu kurtarma girişimi başarısız oldu; Barings 26 Şubat 1995’te aciz ilan edildi; ING bankayı 1995’te “for the nominal sum of £1” satın aldı ve yükümlülüklerini üstlendi; Reserve Bank of Australia, *RBA Bulletin*, Kasım 1995, s. 2: birikmiş bildirilmemiş zararlar “£827 million by 27 February 1995. Adding in the costs of closing out all positions, cumulative losses incurred on BFS’s unauthorised trading totalled £927 million.” ↩
9. Wikipedia, “Barings Bank” (erişim tarihi: Kasım 2026): 2 Mart’ta Frankfurt’ta yakalandı ve kaçışından 272 gün sonra, 23 Kasım’da Singapur’a iade edildi; Wikipedia, “Nick Leeson” (erişim tarihi: Kasım 2026): 20 Kasım 1995’te iade edildi; “deceiving the bank’s auditors and of cheating the Singapore exchange” şeklindeki iki suçlamayı kabul etti; Bölge Hâkimi Richard Magnus tarafından altı buçuk yıl hapis cezası verildi; cezasının en az üçte ikisini çektikten sonra iyi hâl nedeniyle Temmuz 1999’da tahliye edildi; *Gulf News*, “December 2, 1995: Whiz-kid trader Nick Leeson jailed”: dolandırıcılık ve sahteciliğe ilişkin diğer dokuz suçlama düşürüldü, ancak kabul edildi ve cezada dikkate alındı; cezanın altı ayı denetçilerin aldatılmasıyla ilgiliydi. Kaynaklar hükmü 1 veya 2 Aralık 1995 tarihine yerleştiriyor. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.